

IL-KMANDAMENTI HUMA PARTIMONJU TAL-BNEDMIN KOLLHA

*Diskors ta' Mons Isqof Mario Grech
Kungress tax-Xirka tal-Isem Imqaddes ta' Alla
Parrocċa Sannat – Il-Ħadd, 26 ta' April 2009*

Il-bniedem li jgħix il-ħajja fil-milja tagħha, huwa gieħ kbir lil Alla. Hija kerha ħafna dawgħa kontra Alla; imma hija kerha wkoll dawgħa kontra l-ħajja umana. Jiżbalja gravament min ma jagħrafx lil Alla, min ma jirrispettax lil Alla, u min ma jhobbx lil Alla; imma daqstant ieħor jonqos serjament min ma jhobbx lilu nnifsu u lill-proxxmu tiegħu, u min ma jhobbx il-ħajja umana. L-antiki kienu jgħidu: irrispetta l-ordni u l-ordni tgħinek biex tgħix il-ħajja tiegħek sewwa – irrispetta l-ordni u l-ordni tgħinek tgħix. L-oppost ta' ħajja ordinata hija l-anarkija. Ikun hemm l-anarkija mhux biss meta in-nies joħorġu fit-toroq u jirribellaw; imma din tista' tkun moħbija, meta fuq barra kolloq jidher normali, imma fil-qalba tal-istrutturi jkun qed isiru prattiċi li jmorru kontra l-ordni etiku, almenu naturali! Ikun hemm id-diżordni u l-anarkija meta l-bniedem ifettilu illi jista' jgħaddi mingħajr regola fil-ħajja.

Issa kemm fil-ħajja tas-soċjetà tagħna lokalment kif ukoll min isegwi l-aħbarijiet fuq livell internazzjonali dejjem nisimgħu li jinholqu leġislazzjonijiet, trattati u kostituzzjonijiet godda li juru li l-bniedem għadu jemma f'tit f'dak li kienu jgħidu l-antiki: “Osserva l-ordni u l-ordni żżomm lilek”. Imma filwaqt li qed ngħixu f'kultura fejn nagħtu ħafna importanza lir-regoli u l-liġijiet, jidhrilna wkoll li nistgħu ngħaddu mingħajr il-liġi ta' Alla. Hemm id-dikjarazzjoni tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem, u jekk xi hadd iħoss id-dritt tiegħu mirfus jista' jfittex rimedju quddiem l-istituzzjonijiet kemm lokali u kemm barra minn pajjiżna.

Huwa sew li dawn id-drittijiet fundamentali tal-bniedem jiġu mħarsa. Imma jekk dan iċ-*Charter* tad-drittijiet tal-bniedem huwa xi ħaġa relattivament riċenti, hemm *charter* ieħor tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem li huwa antik ħafna, li kien jeżisti qabel Kristu u li kien jeżisti barra mill-organizzazzjoni tal-poplu ta' Alla. Qed nirreferri għal dak il-kodiċi, il-liġijiet u l-ordni li komunement insejthom “l-Għaxar Kmandamenti”. Dawn il-kmandamenti ma humiex xi patrimonju esklussivament tal-Lhud; f'dak iż-żmien ċiviltajiet oħra kellhom liġijiet jixxiebh u ħafna. Għax qabel ma kienu miktuba fuq “it-twavel tal-patt”, il-Kmandament inkitbu mill-Ħallieq fil-qalb ta' kull bniedem, hu x'inhu t-twemmin tiegħu. Id-Dekalogu huwa kodiċi jew ordni antik daqs kemm huwa antik il-bniedem. Il-Kmandamenti jiffurmaw liġi morali universali li tghodd għal kull żmien u kull post.

Illum il-ġurnata, però, hawn min jidhirlu li jista' jgħaddi mingħajr ma jagħmel referenza jew isegwi dawn il-liġijiet fundamentali li Alla ta lill-bniedem jew aħjar dawgħ il-valuri mħarsa mill-Kmandamenti. Nimmeravilja ruhi kif bil-progress kollu li qegħdin nagħmlu, illum jidhrilna li nistgħu nagħmlu leġislazzjonijiet, regoli u ordni soċjali li jikkuntrastaw ma' dawn il-Kmandamenti! Il-liġijiet li jagħmel il-bniedem ma jistgħux jittraskuraw il-valuri mħarsa mill-“Kmandamenti”. Meta l-bniedem jixtieq joħloq qafas legali dwar xi aspett tal-ħajja umana, bħalma huma l-inġinerija ġenetika, sperimentazzjoni xjentifika, iż-

żwieġ u l-familja, l-ekonomija, ir-relazzjonijiet industrijali, huwa għandu l-“għaxar kmandamenti” bħala l-unika bażi awtentika biex tiġi mharsa l-ħajja tal-individwi, tas-soċjetà u tan-nazzjonijiet. Dawn huma l-għaxar kmandamenti għal futur ċert, mhux biss tagħna bħala individwi u bħala nazzjon, imma wkoll tal-familja internazzjonali. L-għaxar kmandamenti huma l-futur ta’ kull wiehed u waħda minna – huma l-futur tal-familja tagħna u tal-ħajja tagħna flimkien.

Jekk aħna rridu nagħtu ġieħ lill-Isem imqaddes ta’ Alla u jekk tassew irridu nagħtu gloriya lil Alla, ma nistgħux ma nimpenjawx lilna nfusna l-ewwel nett ħalli kull wiehed u waħda minna nosservaw dawn il-kmandamenti; imbagħad biex nagħtu l-kontribut tagħna biex is-soċjetà tagħna, hija u tiżvolgi ruħha, tagħraf timxi fuq il-binarju offrut mill-Kmandamenti li jwassal tassew għar-rispett lejn kull persuna mit-tniissil sal-mewt naturali tagħha.

Santu Wistin ixebbah l-għaxar kmandamenti mal-arpa tal-għaxar kordi. Jekk naqtgħu anke korda waħda biss, jekk aħna ma nirrispettawx kmandament wiehed biss, tintilef l-armonija li toffri l-arpa. Min jagħraf idoqq dawn il-kordi flimkien bl-imħabba, ikun jista’ jkanta “għanja ġdida”. Għalhekk nappella biex nerġgħu npoġġu f’posthom l-għaxar kmandamenti li tana Alla u li huma miktuba fil-qalb ta’ kull wiehed. Kontra kif jallegaw xi wħud, “il-kmandamenti”, la huma parti mit-twemmin Nisrani biss u anqas ma huma xi espressjoni purament konfessjonali! Huwa l-bniedem imdawwal bl-intelligenza li ntebah x’inhuma dawk il-valuri l-aktar importanti biex ikun fidil lejn Alla u lejn in-natura umana awtentika. Qed nitkellmu wkoll dwar dak li hu patrimonju tal-umanità, jiġifieri minn dak li jagħmel lill-bniedem u lill-bniedem shiħ. F’soċjetà lajka wiehed ma jistennix li dak kollu li huwa immorali għandu jkun imħares bil-liġi; imma wiehed jistenna li kull liġi umana tkun moralment tajba billi tirrifletti l-ordni morali naturali.